

Mark- och miljööverdomstolen

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.me.remissvar@regeringskansliet.se

Förbättrat genomförande av industriutsläppsdirektivet

KN2026/01497-1

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, har utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, följande synpunkter på förslaget.

Behov av förordningsmotiv

De förändringar som föreslås framstår som tekniskt komplicerade. Domstolen kan konstatera att stora delar av promemorian ägnas åt att förklara nya begrepp och krav samt hur de förhåller sig till det rådande miljörättsliga systemet. Mot den bakgrunden finns det anledning att överväga om föreslagna förändringar av industriutsläppsförordning (2013:250) ska åtföljas av förordningsmotiv.

Uttrycket industriutsläppsverksamhet

I promemorian utesluts det inte att fler verksamheter än idag kan bedömas vara industriutsläppsverksamheter enligt de nya bestämmelserna om addering av verksamheter som bedrivs inom samma fasta tekniska enhet. Samtidigt anges att gällande bestämmelser i stor utsträckning redan tillämpas på ett sätt som innebär att en addering görs av produktionskapacitet eller produktionsmängd från verksamheter på samma fasta tekniska enhet. Det är därmed inte klart vilken betydelse den nya bestämmelsen om addering i praktiken får. Oaktat detta delar domstolen bedömningen i promemorian om att det behövs vägledning för att underlätta för tillsynsmyndigheterna att identifiera de verksamheter som efter addering kan komma att utgöra en industriutsläppsverksamhet och för att säkerställa en enhetlig tillämpning.

Det är inte tydligt hur adderingen av produktionskapacitet eller produktionsmängd ska ske. Kapaciteten att producera behöver inte nödvändigtvis överensstämma med den mängd som faktiskt produceras. För att underlätta tillämpningen bör begreppens förhållande till varandra klargöras.

Nya krav på villkor för tillstånd till en industriutsläppsverksamhet

Enligt punkt 1 i den föreslagna bestämmelsen 22 kap. 25 i § miljöbalken ska en dom som omfattar tillstånd till en industriutsläppsverksamhet innehålla de villkor om skyddsåtgärder som behövs vid bl.a. igångsättning, när verksamheten tas ur drift, vid slutlig nedläggning av verksamheten eller för att hantera läckor och tillfälliga avbrott. I promemorian anges att bedömningen av om skyddsåtgärder behövs ska avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet och att sådana villkor behövs om det finns en risk att onormala driftsförhållanden kan leda till en större miljöpåverkan än vad som gäller vid normal drift.

Enligt domstolen kan det antas att onormala driftsförhållanden inte sällan leder till en större miljöpåverkan än vad som gäller vid normal drift. Detta skulle tala för att särskilda skyddsvillkor ofta skulle behöva föreskrivas. Som samtidigt konstateras i promemorian omfattar den svenska tillståndsprövningen en verksamhets totala miljöpåverkan vilket betyder att de villkor som föreskrivs också reglerar s.k. onormal drift. Mot den bakgrunden bör det klargöras om föreslagen ändring endast är ett förtydligande av vad som redan gäller och att de villkor som i dag föreskrivs som utgångspunkt kan antas vara tillräckliga eller om det är en ändring i sak. Vidare är det oklart vad som avses med ”villkor om skyddsåtgärder”. Är det villkor om utsläpp och begränsningsvärden och/eller villkor om arbetssätt och rutiner?

Domstolen noterar att det i författningskommentaren anges att igångsättning av verksamhet avser perioden när verksamheten börjar bedrivas. Det hänvisas i detta sammanhang till igångsättningstiden enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken. Mot den bakgrunden bör det framhållas att igångsättningstid är den period inom vilken den tillståndsgivna verksamheten ska sättas igång. Om så inte sker förfaller tillståndet enligt 24 kap. 2 § miljöbalken. Igångsättningstiden syftar därmed inte på den inledande perioden av en verksamhets drift vilket framstår vara den period som ”vid igångsättning” omfattar.

Enligt punkt 2 i den föreslagna bestämmelsen 22 kap. 25 i § miljöbalken ska tillståndsdomar som omfattar tillstånd till en industriutsläppsverksamhet innehålla villkor om åtgärder för att övervaka och kontrollera efterlevnaden av gränsvärden för utsläpp. I promemorian framhålls att det vid tillståndsprövningar i vissa fall anses lämpligt av praktiska skäl att överlämna detaljerna kring kontrollen till kontrollprogrammet. Enligt promemorian förtydligar förslaget att tillstånd till en industriutsläppsverksamhet ska innehålla villkor i fråga om övervakning och kontroll av gränsvärden för utsläpp. Samtidigt anges att någon ändring av nuvarande praxis för hur sådana villkor ska utformas inte är avsedd. Med hänsyn till det ska-krav som punkt 2 innebär är det viktigt att det klargörs om det fortsatt är möjligt att i villkor hänvisa till kontrollprogrammet. Om det inte längre skulle vara möjligt att överlämna detaljerna kring kontrollen till kontrollprogram kommer det att leda till omfattande villkorskrivning i tillståndet.

I handläggningen av ärendet har deltagit hovrättsrådet Malin Wik och tekniska rådet Anna-Lena Olsson.

Föredragande har varit Erik Simberg

Malin Wik